

(Về bút hiệu t do (chữ tiếng, viết liền) ông Nguyễn Văn Luận là tác giả bài "Người tìm t do và người tìm t do" đã được bình chọn trúng giải chính thức trong giải số kết 3 tháng. Tác giả sinh năm 1937, hiện cư ngụ tại Worcester, Massachusetts. Công việc: Technician hãng điện t Mass. Sau đây là bài viết mới nhất của ông.)

Ông Hòa là cựu sĩ quan Việt Nam Cộng Hòa, bị Cộng sản bắt đi tù năm 1975, sang Mỹ theo diện HO. Tôi gặp ông tại một tiệc cưới, trở thành bạn, thường gặp nhau bên cùng sở thích, nói chuyện văn chương, thi ca, dù trong quá khứ ông sống tại miền Nam, tôi ở xa Bắc.

Một lần tôi thăm, cháu Thu Lan, con ông Hòa, hỏi tôi:

"Bác Hà Nội mà cũng đi t n n à...?"

Nghe hỏi tự nhiên nên tôi cười: "Cái chết đến mà biết đi, nó cũng đi,nó là bác!"

Thực ra tôi đã không trốn thoát được từ miền t do "vượt tụy" vào miền Nam. Rồi thêm nhiều lần nữa và 2 lần "vượt biên", vẫn không thoát. Chưa được các "n n" của chế độ cộng sản trong 27 năm ở miền Bắc, tôi không "t n n", mà đi tìm Tự Do, trở thành "thuyền nhân", đến nơi năm 1982.

Sinh trưởng tại Hà Nội, những năm đầu sống ở Mỹ, tôi đã gặp nhiều câu hỏi như cháu Thu Lan, có người vì tò mò, có người vì giận. Tôi kiên nhẫn cũng hiểu nhau.

Tôi hàng suy nghĩ và mua viết những giòng hỏi tiếng, viết lời bác tranh Hà Nội xa, từng th h tr, và riêng cho những người Hà Nội đi.

Người dân sống ở miền Nam trù phú, kể cả hàng triệu người di cư từ miền Bắc, đã không biết được những gì xảy ra tại Hà Nội, thi người Cộng sản chọn a v n com-lê, đeo cà-vết, quần không mặc áo dài.

Hội p đnh Geneve chia đôi n c Vi t. C ng s n, ch a l m t là C ng s n, tràn vào mi n B c tháng 10 năm 1954. Ng i Hà i đã "di c" vào mi n Nam, b i Hà i hoang v ng, tiêu đi u, v i chính quy n m i là Vi t Minh, đ c t t i thành V m. Vì ch a tr ng thành, tôi đã không hi u th nào là ...V m!

Khi h "ti p qu n" Hà i, tôi đang H i phòng. Dân đông ngh t thành ph , ch "t u há m m" đ di c . Tr c Nhà Hát L n, vali, hòm g , bao gói x p la li t. Lang thang ch tr i, tôi ch cha tôi quy t đnh đi Nam hay i i. Hội p đnh Geneve ghi n c Vi t Nam ch t m th i chia c t, hai năm sau s "T ng tuy n c " th ng nh t. Ai ng C ng s n mi n B c "t ng t n công" mi n Nam!

Gia đình l n c a tôi, không ai làm cho Pháp, cũng không ai theo Vi t Minh. Cha tôi làm ch m t hăng th u, nghĩ đ n gi n là dân th ng nên i i.. Tôi ph i v Hà i h c.

Chuy n xe l a Hà i "tăng bo" t i ga Ph m Xá, nghĩa là hai chính quy n, hai ch đ , ngăn cách b i m t đ n đ ng vài trăm mét , ph i đi b ho c xe ng a. Ng i xu ng H i phòng ùn ùn v i hành lý đ đi Nam, ng i đi Hà i là con buôn, mang "xăng" v bán. Nh ng toa t u ch t c ng ng i và ch t cháy, t chai l đ n can ch a nhà binh, leo lên nóc t u, búi vào thành toa, li u lính , h n lo n ...

T i c u Long Biên t c là vào Hà i. T u l c l , ng i va ch m ng i. Th ng bé ù ch c 15 tu i, qu c m t nhìn tôi: "Đ ng đ ng chí xác đnh l i thái đ , l p tr ng t t ng..!". Tôi bàng hoàng vì th ngo i ng Trung qu c, phiên âm thành ti ng Vi t, nghe l n đ u không hi u , đ r i ph i "h c t p" su t 20 năm, "ngo i ng c ng s n": đ u tranh, c nh giác, căm thù và ...tiêu đi t giai c p! (Th ngôn ng này ghi trong ng c kếp).

Hà i im lìm trong ti t đông l nh giá, ng i Hà i e dè nghe ngóng t ng "chính sách "m i ban hành. "Cán b " và "b đ i" ch khác nhau có ngôi sao trên mũ b ng nan tre, ph l p v i m u c úa, g i là "mũ b đ i", sau này có tên là "nón c i". Hà i "xu t hi n" đôi dép "Bình Tr Thiên", ng i B c g i là "dép l p", ghi vào l ch s thành "dép râu". Chi c áo dài duyên dáng, th t tha c a thi u n Hà i đ c coi là "bi u hi n" c a "t s n, phong ki n", bi n m t trong m i m y năm sau, vì "tri t đ cách m ng". L n đ u tiên , "toàn th ch em ph n" đ u m c gi ng nhau : áo "s mi", qu n đen. H n h u , nh đám c i m i m c s mi tr ng vì "c n c" không có xà phòng.

Chị và tôi trong Hà Nội, tôi đi tìm thơ yêu xa, bạn cũ, họ u h t đã đi Nam. Tôi phải học năm cuối cùng, Tú tài 2, cùng một số "lớp Chính học phổ thông", năm sau sẽ sát nhập thành "học phổ thông năm". Số học sinh "lớp Chính" này vào lớp không phải để học, mà là "tổ chức Học đoàn", như "chợ chợ của Thành đoàn" rồi "phát động phong trào học văn hóa nô d ch!". Học truy lùng...đốt sách! Tôi đã phải nhốt ba bao tôi, Học đoàn "kiểm tra", lúc tôi, tổ quy định về chép thơ, nhạc, truyện thơ và sách quý, mang "tổ trung" tôi Thi vị n ph Tràng Thi, để đốt. Lạ cháy bùng m y ngày, trong niềm "phấn khởi", tôi hô học u hi u "quyết tâm", và "phát biểu của bí thư Thành đoàn": "tiểu thuyết của Tố Hữu Văn Đoàn là ..."c c k p h n đ ng!". Vào lớp học và nh ng "phê bình, kiểm tra o...c nh giác, lớp trưởng", tôi đành bỏ học. Chi c radio Philip, "tổ nguyện n" mang ra "đón công an", thơ là học, gia tài của tôi!

Một đời học sinh, tôi bắt đầu cuộc sống đ a đầy vì "thành phần giai cấp", "số học khu", "tem, phiếu học phẩm", "lao động nghĩa vụ hàng tháng". Đây là chính sách dồn ép thanh niên Hà Nội đi "lao động công trường", miền rừng núi xa xôi. Tôi chỉ bám Hà Nội được 2 năm là bỏ "cột học khu", ...đi tù!

Tốt đầu tiên sau "tổ quốc", còn được gọi là "sau hòa bình lớp tôi", Hà Nội mở học. Nhưng bỏ một vàng võ, áo quần nhuộm nát, xám xịt, thái độ "ít cái m", tổ "nông thôn" kéo về chiếm nhà ng ở Hà Nội đi c .. Ng ở Hà Nội tôi bắt đầu hoang mang vì nh ng tin đồn và "chợ chợ": ăn Tốt "đón gi n, tiểu kiểm". Hàng hóa hiếm h n, "hàng nội" thay cho "hàng ngoại".

Âm thầm, tôi d o b c bên b H G m, tôi 30 Tốt. Tháp Rùa, Cầu Thê Húc nh t nhòa, m đ m, đ n Ng c S n v ng l ng. Chỉ có Nhà Thơ y T, đêm nay có ca nhạc, l n cuối cùng của ngh sĩ Hà Nội. Đoàn Chu n nh th ng hát "G i ng i em gái miền Nam", đ r i b đ u t là t s n, r p xinê Đ i Đ ng ph Hàng Cót b "t ch thu". Hoàng Giác ca bài "Bóng ngày qua", thành "t ng y", hi u đàn nh ph C u G ph i d p, vào t đàn mũ nan, làn mây, s ng "tiêu c c" h t đ i trong đói nghèo, kh n kh . Danh ca Minh Đ, Ng c B o, nh c sĩ T T n, sau này làm gì, s ng ra sao, "phân tán", chợ ng ai còn g p nhau, sẽ thành "ph n đ ng t t p".

"Chợ chợ Đ ng và y ban Thành" "ph bi n r ng rãi trong qu n chúng" là di t chố. "Toàn dân di t chố", tổ thành th đ n "nông thôn". G y g c, giầy th ng, đòn gánh, n n ch t ho c b t trói, r i đ u làng, góc phố "liên hoan t p th". Lý do gi t chố, nói là tr b nh chố đ i, nh ng đó là "chợ chợ ng", chu n b cho đ u t "c i t o t s n" và "c i cách ru ng đ t". Du kích, công an rình mò, "theo dõi", "n m v ng tình hình" không b l b i chố s a. M i n i im phăng ph c ban đêm, m i ng i nín th đ i ch th m h a.

Hội ký của một người Hà Nội

Tác Giả: t do

Thứ Sáu, 06 Tháng 2 Năm 2009 22:24

Hànội đối và rách, khoai sọ n chi m 2 ph n tem g o, 3 mét v i "cung c p" m t năm theo "t ng ng i trong h".. M may thêm chi c qu n "đi lao đ ng " thì con nít c i tru ng. Ng i thành th , làm c t l c, xây đ ng c ng i, có ai ng b quy là "t s n bóc l t"? nh h n là "ti u t s n", v n là "đ i t ng c a cách m ng".

Nông dân có dăm sào ru ng đ t gia truy n v n b quy là "đ a ch c ng hào"! Giáo s Tr ng văn Minh, hi u tr ng tr ng Tây S n, ngày đ u "h c t p", đã nh y l u, t t .

"T s n Hàn i" di c h t, ch ng còn bao nhiêu nên "công tác c i t o đ c làm "g n nh " và "thành công v t m c", nghĩa là mang b n m t, hai ng i "đi n hình", coi là "b n đ u x " "đ u c tích tr ", còn thì "ki m kê", đánh "thu hàng hóa", "truy thu", r i "t ch thu" vì "ngoan c , ch ng l i cách m ng!".

Báo, đài hàng ngày t ng thu t chuy n đ u t , k t i ác đ a ch , theo bài b n c a "đ i c i cách" v làng, "b t r " "b n c nông", "chu n b th t t", nghĩa là b t h c thu c lòng "t ng đi m" : t i ác đ a ch thì ph i có hi p dâm, đánh đ p, b t con đ , "đi n hình" thì mang thai nhi cho vào c i giã, n u cho l n ăn, đánh ch t tá đi n, hi p v s c máu ...! M t vài v , do "Đ ng lãnh đ o", "v n đ ng t t", con gái, con dâu đ a ch , "thoát ly giai c p", "tích c c" "t cáo t i ác" c a cha m . C nh t ng này th t nảo nùng ! L i Bác đ y su t m y m i năm : "Trung v i Đ ng, hi u v i dân ..." là v y!

"B n c nông" c m bi n nh n ru ng đ c chia, ch a c y xong hai v thì "vào h p tác", "làm ăn t p th ", ru ng đ t l i thu h i v "c ng s n" .

"Toàn mi n B c" bi t đ c đi u "c b n" v Xã h i ch nghĩa là... nói đ i! M i ng i, m i nhà "thi đua nói đ i", nói nh ng gì Đ ng nói. Nói đ i đ s ng còn, tránh "đàn áp", lâu r i thành "n p s ng", c m t th h ho c l ng câm, ho c nói đ i, vì đ c "rèn luy n" trong xã h i ng c tù, l y "công an" làm "nòng c t" ch đ .

M , ai h i b n: "How are you?", b n tr l i: "I'm fine, thank you". m i n B c, th i đ i H chí Minh, "cán b " h i: "công tác" th nào?, dù làm ngh b m xe, vá l p, ng i ta tr l i: "...r t ph n kh i, ra s c thi đua, l p thành tích chào m ng.... các n c anh em!"

Bà bắt bên sông Bắc Hà, giờ tuy chia hai miền Nam Bắc, năm 19 tuổi, tôi bắt giông với Lê Thị y bắt "bắt đi biên phòng", được c "t do" ở trong nhà ch "du kích" hai ngày, đi đồ với Đ ng Hà. Tr 9 tr 9 giam nhà thì với t Hà a Lò Hà i, vào xà lim. Công từ t ch ng có gì t i đ p , xã h i cũng là một nhà tù, không như báo, đài h ng ngày kêu to "Ch đ ta t i đ p".

Cà hàn thi t thân, bắt c liên s , ng i từ "bi n ch t", ng i t chi n kéo v , nh n là ng i Hà i, đối rét tr i n miền nên cũng "bi n ch t"! Đ i x l c l a, gia đình, bè b n, h hàng, "ti p xúc" v i nhau ph i "luôn luôn c nh giác". Hà i đã m t n n l giáo c x a, Hà i suy x p tinh th n vì danh t "đ ng chí"!

N m trong xà lim, không có ngày đêm, gi gi c, nghe ti ng đ ng mà suy đoán "tình hình" Ánh di n từ mù chi u ô c a s nh song s t, cao quá đ u, tôi đ ng trên xà lim, dùng ngón tay v ch lên t ng, "liên l c" đ c v i Th y An ở xà lim phía tr c.

Th y An là ng i Hà i l i, "tham gia ho t đ ng " Nhân Văn Giai Ph m, đòi t do cho văn ngh sĩ, sau chuy n lên r ng, không có ngày với Hà i. Bà đã dùng đũa tre ch c mù m t m t, nói câu khí phách truy n t ng: "Ch đ này ch đáng nhìn b ng n a con m t!"

Ng i du l ch Vi t Nam , ít có ai lên vùng th ng du x Bắc, t nh Lào Cai, có tr i từ Phong Quang hà kh c, có thung sâu heo hút, có tù chính tr ch t tre v u theo "đ nh m c ch tiêu". R ng núi bao la, ti ng chim "b t cô tr ói c t", n c lên n c n , ti ng gà gô, th c gi c, s ng mù quanh năm.

Ph Hàng Đào Hà i, v n là "con đ ng t s n", có ng i trai tr tên Kim, h c sinh Albert Sarreaut. H c tr ng Tây thì ph i ch u s "cắm thù đ qu c" c a Đ ng, "đ qu c Pháp" tr c kia và "đ qu c M " sau này. Tù chính tr nh t l n v i l u mạnh, ch a đ m t năm, Kim Hàng Đào "b t m n" tr thành Kim C t, b ch t đ t cánh tay đ n vai, không thu c, không "nhà th ng" mà v n không ch t.

Ph Nguy n công Tr g n Nhà R u, phía Nam Hà i, ng i thanh niên đ p trai, có bi t danh Phan S a, gi i đàn guitar, mê nh c Đoàn Chu n, đi tù Phong Quang vì "lãng m n". Không hành lý nh ng v n ôm theo cây đàn guitar. Ch vì "ti u t s n" , không "ti n b " , không có

Hội ký của mặt người Hà Nội

Tác Giả: t do

Thứ Sáu, 06 Tháng 2 Năm 2009 22:24

ngày v...! Ba tháng "k lu t", Phan S a h p h i, khiêng ra kh i C ng Tr i cao vút, gió núi mây ngàn, thì tiêu tan gi c m Tình ngh sĩ !

Ng i già Hàn i ch t d n, th h th hai, "xung phong", "tình nguy n" ho c b "t p trung" xa r i Hàn i.. B công an "quy t tâm quét s ch tàn d đ qu c, ph n đ ng", nên ch còn ng i Hàn i t "kháng chi n" v, "nh t trí tán thành" nh ng gì Đ ng ...nói d i !

Tôi may m n s ng sót, dù mang lý ch "bôi đen ch đ ", "âm m u l t đ chính quy n", tr thành ng i "Hàn i di c ", 10 năm v Hàn i đôi l n, khó khăn vì "trình báo h kh u", "t m trú t m v ng". "Kinh nghi m b n thân", "ph n đ u v t qua bao khó khăn, gian kh ", s l n tù đã quên trong trí nh, tôi s ng t i H i phòng, vùng bi n.

H i phòng là c h i "ngàn năm m t thu " cho ng i Hàn i "v t biên" khi chính quy n Hàn i ch ng T u, xua đu i "ng i Hoa" ra bi n, khi n c M và th gi i đón nh n "thuy n nhân" t n n.

Năm 1980, tôi vào Sài Gòn, thành ph đã m t tên sau "ngày gi i phóng mi n Nam". Vào Nam, tuy ph i lén lút mà đi, nh ng v n còn d h n "di chuy n" trong các t nh mi n B c tr c đây. Tôi b c trên đ ng T Do, h ng chút d h ng c a Sài Gòn cũ, c nh t ng r i cũng đ i thay nh Hàn i đã đ i thay sau 1954 vì "cán ng " cai tr .

Mi n Nam "v t bi n" ào t, nghe nói d h n nên tôi vào Sài Gòn, tìm manh m i. G p cha m ca sĩ Thanh Lan t i nhà, đ ng H Xuân H ng, g p c u sĩ quan C ng Hòa, anh Minh, anh Ng c, đ ng Tr n qu c To n, tù t mi n B c tr v . Đ ng ra bi n tính theo "cây", b y, tám cây mà d b l a. Ch Thanh Chi (m Thanh Lan) nhìn "nón c i" "ng y trang" c a tôi, m m c i: "Trông anh nh cán ng, mà ch ng ng chút nào!"

"Hàn i, trí th c th i Tây, ch b ...!. C n c Vi t Nam, ai cũng s tr thành di n viên, k ch sĩ gi i!"

V i H i phòng v i "gi y gi i thi u" c a "S giao thông" do "móc ngo c" v i "cán b mi n Nam" Saigòn, tôi đã tìm ra "bi n pháp t t nh t" là nh ng dân chài mi n B c vùng ven bi n. Đã đ n

Hội ký của một người Hà Nội

Tác Giả: t do

Thứ Sáu, 06 Tháng 2 Năm 2009 22:24

lúc câu truyện tiếp "Nếu cái chết đến mà biết đi....", dân Bắc "thậm nhu" nên "nội c" vọt biên.

Năm bốn mươi lăm, tôi tìm được T Do, đồng chí tôi M, học tiếng Anh ngày càng khá, nói tiếng Việt và tiếng Anh, vẫn còn pha chút "ngoại ngữ" năm xưa.

Cuộc sống của tôi ở Việt Nam đã đến "mức độ" khốn cùng, nên tan nát, thối nát đau. Khi đã lang thang "đầu đường xó chợ" thì mới đến "tiêu chuẩn" "xuống thành phố", lý lịch có thể ghi là "dân nghèo thành thị", nhưng vẫn không bao giờ được vào "công nhân biên chế nhà nước". Tôi mang nhón nhọc, "kiên trì" sang M, làm lợi ích của tôi nên "đốt két quỳ vô cùng tốt đẹp", "đốt được người và ng" hàng ngày!

Có người "kêu ca" và "chạy trốn" M tôi nên cuộc sống lo âu, tất bật hàng ngày, thì xin "thông cảm" với tôi, người cao cấp M đã cho tôi nhân quyền, dân chủ, trở thành công dân Hoa Kỳ của Việt, hàng ngày để "phúc lợi xã hội", còn được học trong sách Mác Lê và giáo viên Công nhân.

Chẳng nghĩa Công nhân xã hội. Công nhân Việt Nam bây giờ "đời mới". Tiếng "đời" và "đ" chỉ khác một chữ "i". Người Việt Nam sẽ chết cho "i", dù phải trả, bằng "đi đến biên hòa bình". Chẳng Việt của "nhật đồng chí", đó là "quy luật tất yếu của lịch sử nhân loại".

Ôi! "đồng chí cao trí tuệ", một mặt danh từ ...!